

บทคัดย่อ

T167988

ชื่อภาคานิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ในการ

ควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก : กรณีศึกษาอำเภอรามัน จังหวัดยะลา

ชื่อผู้เขียน : นายสรรัช สุวรรณรักษ์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2548

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) ศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ในการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก 2) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ในการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลภูมิหลัง ปัจจัยแวดล้อม ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ในการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)ในเขตอำเภอรามัน 16 ตำบล การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลาก จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 ของประชากร เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ในการรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการทอแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างกรอก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t-test และ F-test ตามลักษณะของตัวแปร

ผลการศึกษา พบว่า

ข้อมูลภูมิหลังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 35.9 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส อาชีพทำสวน ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ต่ำกว่า 5 ปี และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ การได้รับการสนับสนุนในการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก ในระดับมาก การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก ในระดับมาก กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับปานกลาง และมีทัศนคติในการควบคุมป้องกันโรคอยู่ในระดับสูง

T167988

การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการควบคุมป้องกันโรค โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านร่วมวางแผน ด้านร่วมการปฏิบัติงาน และด้านร่วมการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการมีส่วนร่วมระดับมาก แต่สำหรับด้านร่วมรับผลประโยชน์ มีการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ได้แก่ ระดับการศึกษา การได้รับการสนับสนุน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการควบคุมป้องกันโรค ส่วนปัจจัยเพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ ระยะเวลาการเป็น อสม. ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติในการควบคุมป้องกันโรค ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้ความสำคัญกับการสร้างกำลังขวัญและแรงจูงใจในการทำงาน เช่น ค่าตอบแทน การยกย่อง การให้เกียรติบัตร โดยให้คนในชุมชนได้รับรู้ร่วมกัน ในเรื่องของความเสียสละและการเป็นที่พึ่งของประชาชนในชุมชน
2. เพิ่มความเข้มแข็งในการประชาสัมพันธ์ โดยให้อสม. ร่วมกับประชาชนในการกระจายข่าว และให้ความรู้ที่ถูกต้องในการควบคุมและกำจัดลูกน้ำยุงลาย โดยมีการทำอย่างต่อเนื่อง
3. ควรกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญและร่วมกันควบคุมป้องกันโรคไข้เลือดออกอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
4. จัดอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนหรือมีเวทีชาวบ้านในการให้ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออก และแนวทางในการควบคุมป้องกันไม่ให้คนในชุมชนเป็นโรคไข้เลือดออก
5. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขต้องเป็นต้นแบบที่ดี ในการร่วมมือกันทำงาน มีการติดตามผลการดำเนินงาน การให้ข้อเสนอแนะ และกระตุ้นให้อสม. และประชาชนมีทัศนคติที่ดีในการร่วมมือกันกำจัดลูกน้ำยุงลาย การเฝ้าระวังไม่ให้เกิดโรคไข้เลือดออกในชุมชน

ABSTRACT

T167988

Title of Research Paper : Village Health Volunteers' Participation in Hemorrhagic Fever Prevention and Control: A Case Study of Ramun District, Yala Province

Author : Mr.Sunchai Suvaranrug

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2005

The study was aimed at (1) finding out the level of village health volunteers' participation in hemorrhagic fever prevention and control and (2) indicating the factors related to their participation. The data were collected from 243 village health volunteers in 16 sub districts in Ramun District, Yala Province. A questionnaire was used for data collection. Frequency, percentage, mean and standard deviation were employed to describe the data and t-test and F-test to test the hypotheses.

The findings were summed up as follows:

General characteristics of the sample . Most of the village health volunteers in the study were female. The average age was 35.96. They completed primary school. The majority were married. They were fruit growers. They worked as village health volunteers for less than 5 years. Most were members of the occupation group.

They received support in hemorrhagic fever prevention and control at a high level. They also received information about it at a high level. They had a moderate knowledge about hemorrhagic fever prevention and control. Therefore, they had a good attitude toward the epidemic prevention and control.

The village health volunteers participated in the epidemic prevention and control at a high level. The aspects that they took part in at a high level were planning, implementation, and performance evaluation, but they participate in gaining benefits at a moderate level.

The factors significantly related with their participation in hemorrhagic fever prevention and control at the 0.05 level were education, receiving support and accessing information about it. In contrast, the factor that had no relationship with their participation were gender, age, marital

T167988

status, occupation, member of service years as village health volunteers, knowledge and understanding about the epidemic prevention and control, and attitude toward it.

Recommendations :

1. It is necessary to build village health volunteers' work morale and motivation by means of remuneration, praise and awarding a citation paper to those who devoted themselves for the work.
2. More intense public relations should be carried out by having village health volunteer and the local people spread the correct knowledge about how to control and get rid of mosquito larvae. This should be done continuously.
3. The people should be urged to realize the importance of serious cooperation in continuously hemorrhagic fever prevention and suppression.
4. The people should be given knowledge about their disease and the prevention and control methods to make them safe from the disease.
5. Public health officers must be a good model for work cooperation. They should follow up the operational outcome, give advice and urge village health volunteers and the people to have a good attitude toward cooperating in getting rid of mosquito larvae and in preventing the disease from breaking out in the community.